

Jeleky Zsigmond: A Könyvtár szervezete	Telesekény	
Köhalui Béla: Könyvszerkesztés	Köhalui	(3) jé' Ks
Görnyp Alíz: Címfelvétel és segédanyagok	Görnyp	4 (jeles) LsB
Görnyp Alíz: Címfelvételi gyakorlatok		4 (jeles) LsB
Görnyp Alíz: Bibliográfia és dokumentáció		
Görnyp Alíz: Bibliográfiai gyakorlatok		4 (jeles) LsB
Vargyas Béla: Könyvtárszolgálat és intézmények	Vargyas	
Kékny Béla: Munkadokumentáció		
Vargyas Béla: Könyvtárszolgálat	Vargyas	5 kritikus LsB
Ellenőrzés		EGYEZTETVE

VALÓSÁGOS KÖNYVTÁR – KÖNYVTÁRI VALÓSÁG IV.

Konferenciaprogram
az előadások tartalmi összefoglalóival

Helyszín:
ELTE BTK Kari Tanácsterem
ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet

Időpont:
2019. november 26–27.

Magyar Tudományos
Akadémia

ÉRTÉKTEREMTŐ TUDOMÁNY

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Könyvtár- és Információtudományi Intézet és
Könyvtártudományi doktori program

Valóságos könyvtár – könyvtári valóság IV.

Magyar Tudomány Ünnepe
Konferenciaprogram
az előadások tartalmi összefoglalóival

A KONFERENCIA IDEJE:

2019. november 26–27.

HELYSZÍN:

ELTE BTK Kari Tanácsterem

(1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, fszt. 39.)

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet

(1088 Budapest, Múzeum krt. 6–8. mfszt.)

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
<http://lis.elte.hu>
lis@btk.elte.hu

Valóságos könyvtár – könyvtári valóság IV.
<http://lis.elte.hu/vkkv4>

ISBN 978-963-489-181-9

Valóságos könyvtár – könyvtári valóság IV.

Szervezőbizottság:

Elnök:

Dr. habil. Kiszl Péter

intézetigazgató, tanszékvezető, doktori programvezető
ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Információtudományi Tanszék

Tudományos program-koordinátor:

Barátné Dr. habil. Hajdu Ágnes
tanszékvezető

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Könyvtártudományi Tanszék

Titkár:

Boda Gáborné Dr. Köntös Nelli
egyetemi adjunktus, intézeti titkár

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Információtudományi Tanszék

Együttműködő partnerek:

ELTE Alumni Központ
ELTE BTK Hallgatói Önkormányzat Könyvtár- és
Információtudományi Intézeti Képviselő
ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézet
ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár
Infodok Információs és Ügyviteli Szolgáltató Kft.
KELLO Könyvtárellátó Nonprofit Kft.
Magyar Információtudományi Alapítvány
Nemzeti Audiovizuális Archívum
Trefort-kert Alapítvány

Rendezvényünk a Magyar Tudomány Ünnepe keretében valósul meg.

KÖSZÖNTŐ

A *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság* című tanácskozást negyedik alkalommal szervezi meg az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának (ELTE BTK) Könyvtár- és Információtudományi Intézete (KITI), valamint Könyvtártudományi doktori programja a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) által indított Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében. A *Magyar Tudomány Ünnepe 2019* mottója az *Értékteremtő tudomány*. A tudományünnephez kapcsolódó konferenciánk célja lehetőséget adni a könyvtár- és információtudomány aktuális, a szakmai közösség hazai és határon túli képviselőit egyaránt foglalkoztató kérdéseinek megvitatására, jelen esetben az értékteremtő tudomány és a könyvtárak kapcsolatának több aspektusú bemutatására, jövőbeli feladataik széles körű vizsgálatára. A rendezvénysorozat idei tematikáját követve, kiemelt szerepet kap a könyvtárak információközvetítő és tudományos kutatómunkát támogató küldetésének, valamint a kutatási eredmények felelős interpretálását előmozdító szerepének elemzése és lehetőségeinek számbavétele.

Jelen konferenciával a magyarországi felsőfokú könyvtárosképzés elindulásának és az ELTE BTK Könyvtártudományi Tanszéke (jogelődje) alapításának 70. évfordulóját ünnepeljük meg, mely alkalomból a tanszék, illetve az intézet történetét illusztráló, az egyes korszakokat reprezentáló kamarakiállítás nyílik, és bemutatjuk a későbbiekben – reményeink szerint – közösségi alapon is folyamatosan bővülő virtuális tanszék-, intézet- és képzéstörténeti gyűjteményünket, továbbá az elmúlt közel két évtized történéseit részletesen dokumentáló fényképtárunkat. Egykori tanszékvezetőink, akik már nem tudnak velünk ünnepelni – időrendben: Varjas Béla, Haraszthy Gyula, Szauder József, Nagy Miklós, Kovács Máté, Kiss István, Babiczky Béla, Dán Róbert, Fülöp Géza, Voit Krisztina – alma materükhöz kötődő munkásságát ismertető portréablóit is közzétesszük intézetünkben, melyekből képet kaphatunk könyvtárosképzésünk legjelentősebb korszakairól. Emellett pedig szabadon elérhetővé tesszük Sebestyén Györgynek a képzés ötvenéves történetét feldolgozó monográfiáját.¹ Az ünnepi koncert meghallgatása és a születésnap tortá elfogyasztása után, az állófogadás közben, a végzett hallgatóink számára lehetőséget biztosítunk évfolyamtalálkozókra. A múltidézt segíti az egyetemi könyvtárosképzés 50. évfordulóját ünneplő ülésről 1999. október 20-án készült videófelvétel vetítése.

A konferencia első napja az ünneplés jegyében zajló szakmai diskurzusé. A köszöntőket és megnyitót követően a tudós könyvtárhasználókat, valamint a

¹ Sebestyén György: *Az egyetemi könyvtárosképzés ötven éve*. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó. 2001.

szakmai szervezeteket, gyakorlólhelyeinket, együttműködő partnereinket szólítjuk meg. Végzett hallgatóinkat, egykori oktatóinkat pedig korabeli fényképek vetítésével kísért pódiumbeszélgetésre invitáljuk. Előtte levéltári források alapján felidézzük az alapítás eddig kevésbé ismert mozzanatait, pontosítjuk a tanszék alapításának körülményeit. Majd az időben nagyot előre ugorva, mai versenyképességünket bizonyítva, a legfrissebb országos felmérések alapján elemezzük a diplomás könyvtároshallgatóknak a digitális kompetenciafelkészültség terén tanúsított egyértelmű előnyeit.

A második napon helyzetképet adunk a 70 éves felsőfokú könyvtáros- és információs szakemberképzésről, tárgyaljuk problémáit és értékeljük fejlesztési lehetőségeit. Ezt követően oktatóink és doktoranduszaink mutatkoznak be aktuális kutatásaikkal. Fontos hangsúlyozni, hogy intézetünk nemcsak Magyarország legnagyobb és a teljes felsőoktatási portfóliót (alapszak, mesterszak, osztatlan tanárképzés – mindez nappali és levelező tagozaton egyaránt –, továbbá doktori képzés) gondozó könyvtár- és információtudományi képzőhelye, ugyanilyen jelentős a kutatási tevékenységünk: hazánkban kizárólag nálunk szerezhető könyvtártudományi doktori (PhD) fokozat. A Könyvtártudományi doktori program 1998-as alapítása óta már a 45. disszertáció védésére kerülhet sor még az idei esztendőben.

A kétnapos tanácskozás előadásait – immár hagyományosan – lektorált tanulmánykötetben, a képzés 70 éves történetét feldolgozó bibliográfiával kiegészítve tervezzük megjelentetni 2020-ban, ezzel is biztosítva a diszciplína magyar nyelvű szakkönyvtárutánpótlását. A sorozatot² több kolléga máris a „Könyvtárosok új kézikönyveként” emlegeti.

A tárgyalt témák és az előadók száma alapján a legnagyobb hazai könyvtár- és információtudományi konferencia jelentőségét bizonyítja, hogy széles körű szakmai együttműködéssel valósul meg. Partnereink az ELTE Alumni Központ, az ELTE BTK Hallgatói Önkormányzat Könyvtár- és Információ-tudományi Intézeti Képviselő, az ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézet, az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár, az Infodok Információs és Ügyviteli Szolgáltató Kft., a KELLO Könyvtárellátó Nonprofit Kft., a Ma-

² KISZL Péter – BODA Gáborné KÖNTÖS Nelli (szerk.): Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2016. Budapest, ELTE BTK Könyvtár- és Információ-tudományi Intézet, 2017. <https://doi.org/10.21862/vkkv2018> és KISZL Péter – CSÍK Tibor (szerk.): Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2018. Budapest, ELTE BTK Könyvtár- és Információ-tudományi Intézet, 2018. <https://edit.elte.hu/xmlui/handle/10831/34590>.

gyar Információtudományi Alapítvány, a Nemzeti Audiovizuális Archívum és a Trefort-kert Alapítvány.

Eredményes konferenciát, kellemes szakmai feltöltődést kívánunk vendégeinknek! A következő *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság* című tanácskozást, immár az ötödiket, 2021-ben tervezzük megrendezni az ELTE BTK-n.

Budapest, 2019. november 5.

A szervezőbizottság

KÖNYVTÁRELLÁTÓ

A konferencia programja

2019. november 26. (kedd) 10:00–16:30
ELTE BTK Kari Tanácsterem
(1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A fszt. 39.)

09:30–10:00 Regisztráció
10:00–11:00 **Ünnepélyes megnyitó**

A konferencia résztvevőit köszönti:

Borhy László,
az MTA rendes tagja, az ELTE rektora, a Magyar Rektori Konferencia társelnöke
Sonkoly Gábor,
az MTA doktora, az ELTE BTK dékánja
Kiszl Péter,
az ELTE BTK KITI intézetigazgatója és doktori programvezető
Sörény Edina,
az Emberi Erőforrások Minisztériuma Könyvtári és Levéltári Főosztályának
főosztályvezetője
Christine Mackenzie,
az International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)
elnöke (videóüzenet)

Tudósok az értékteremtő könyvtárakról

Levezető elnök: Kiszl Péter
ELTE BTK KITI, habilitált egyetemi docens, intézetigazgató
és doktori programvezető

11:00–11:30 Vida Tivadar, az MTA doktora
ELTE BTK Régészettudományi Intézet, egyetemi tanár, intézetigazgató; Népvándorlás kori és Középkori Régészeti Tanszék, tanszékvezető:
Egy régész könyvtárai
11:30–12:00 Balázs Géza, kandidátus
ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, egyetemi tanár, általános intézetigazgató-helyettes:
Szerintem ment a világ a könyvek által elébb...
12:00–13:00 Kérdések, hozzászólások, majd ebédszünet

A képzésünkről

Levezető elnök: Barátné Hajdu Ágnes

ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, habilitált egyetemi docens, tanszékvezető; Magyar Könyvtárosok Egyesülete, elnök

- 13:00–13:30 Borsodi Csaba, kandidátus
ELTE BTK Történeti Intézet Történelem Segédtudományai Tanszék, habilitált egyetemi docens; az MTA – ELTE Egyetem történeti Kutatócsoport tagja:
Reformok hullámain. Az egyetemi szintű könyvtárosképzés létrehozása és változásai az Eötvös Loránd Tudományegyetemen 1948/49 – 1956
- 13:30–13:50 Lükőné Őrsi Gabriella
Informatikai és Könyvtári Szövetség, alelnök; Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár, könyvtári főigazgató-helyettes
Redl Károly
Magyar Könyvtárosok Egyesülete, alelnök; Országgyűlési Könyvtár, igazgatóhelyettes:
A képzés jelene és jövője a szakmai szervezetek szemszögéből
- 13:50–14:10 Eszenyiné Borbély Mária
Magyar Könyvtárosok Egyesülete – Informatikai és Könyvtári Szövetség Képzési munkabizottság, elnök; Debreceni Egyetem Informatikai Kar Könyvtárinformatika Tanszék, egyetemi adjunktus:
A felsőoktatás szerepe és hatása a könyvtáros hallgatók és a könyvtáros munkavállalók digitális kompetencia állapotának fejlesztésében
- 14:10–14:30 Kérdések, hozzászólások, majd szünet
- 14:30–15:20 Szakmai együttműködő partnereink reflexiói a képzés munkaerőpiaci hasznosulásáról
Berecz Ágnes gyűjteményigazgató, Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteménye
Fazokas Eszter osztályvezető, Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézet Könyvtártudományi Szakkönyvtár
Fonyó Istvánné főszerkesztő, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár, Tudományos és Műszaki Tájékoztatás
Haszonné Kiss Katalin régióigazgató, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Kálóczi Katalin főigazgató, ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár

Kóródy Judit információszoigáltató központ vezető, Infodok
Információs és Ügyviteli Szolgáltató Kft.
Markója Szilárd igazgató, Országgyűlési Könyvtár
Papp Anna Mária főigazgató, Országos Idegennyelvű Könyvtár
és Zenei Gyűjtemény
Répászky Lipót ügyvezető igazgató, MTVA Digitalizációs
Műhely Kft. Nemzeti Audiovizuális Archívum
15:20–16:20 Korabeli fényképek vetítésével kísért, a képzés történetének legje-
lentősebb korszakait felidéző pódiumbeszélgetés egykori könyv-
tároshallgatókkal.

Köszöntőt mond:
Pataky Csilla
ELTE Alumni Központ, vezető

Illek Nikolett
ELTE BTK Hallgatói Önkormányzat Könyvtár- és Információtu-
dományi Intézeti Képviselet, elnök

A beszélgetés résztvevői: Ferenczy Endréné Wendelin Lída, Ge-
reben Ferenc, Katsányi Sándor, Kiss Gábor, Mátyás Melinda,
Suppné Tarnay Györgyi, Szabó Sándor

Moderátor:
Barátné Hajdu Ágnes
ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, habilitált egye-
temi docens, tanszékvezető; Magyar Könyvtárosok Egyesülete,
elnök

2019. november 26. (kedd) 16:30–19:00

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
(1088 Budapest, Múzeum krt. 6-8. mfszt.)

- 16:30–16:45 Az ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézetének ünnepi előadása. Műsor:
1. Händel: Bourrée (Tűzijáték-szvit)
2. Csajkovszkij: A kis hattyúk tánca
3. Lennon – McCartney: Blackbird
Előadók:
Csonka Laura, Kis Veronika Anna, Langó Dorina, az ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézetének hallgatói
Felkészítő tanár: Erdős Ákos, ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézet, habilitált egyetemi docens
- 16:45–17:10 A magyarországi felsőfokú könyvtáros képzés elindulásának és az ELTE Könyvtártudományi Tanszéke megalapításának 70. évfordulója alkalmából rendezett, a tanszék és az intézet történetét bemutató kamarakiállítás, valamint digitális történeti gyűjtemény ünnepélyes bemutatója

A kiállítást megnyitja:
Sebestyén György
ELTE BTK KITI, professor emeritus, ny. intézetigazgató

A kiállítást bevezeti:
Bibor Máté, kurátor
ELTE BTK KITI, egyetemi tanársegéd

A digitális gyűjteményt ismerteti:
Fodor János, a gyűjtemény gondozója
ELTE BTK KITI, egyetemi adjunktus
- 17:10–19:00 Állófogadás születésnapi tortával, kötetlen beszélgetés, az egyetemi könyvtárosképzés 50. évfordulóját ünneplő, 1999. október 20-án tartott ülés filmfelvételének vetítése a 6-os tanteremben, egykori tanszékvezetőink portréinak megtekintése, évfolyamtalálkozó az ELTE BTK KITI oszlopos előcsarnokában és termeiben

Pohárköszöntőt mond:
Kiszl Péter
ELTE BTK KITI, habilitált egyetemi docens, intézetigazgató és doktori programvezető

2019. november 27. (szerda) 09:00–13:30
ELTE BTK Kari Tanácsterem
(1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A fszt. 39.)

Oktatóink kutatásaiból

Levezető elnök: Virágos Márta

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, ny. főigazgató

- 09:00–09:15 Kiszl Péter
ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, habilitált egyetemi docens, intézetigazgató, tanszékvezető és doktori programvezető:
70 éves a felsőfokú könyvtáros- és információs szakemberképzés: helyzetkép és fejlesztési lehetőségek
- 09:15–09:30 Tószegi Zsuzsanna
ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, címzetes egyetemi docens:
Digitális bennszülött hallgatók, digitális bevándorló tanárok. Új utak, új módszerek az informatikus könyvtárosok képzésében
- 09:30–09:45 Barátné Hajdu Ágnes
ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, habilitált egyetemi docens, tanszékvezető; Magyar Könyvtárosok Egyesülete, elnök:
Trendek a könyvtárépítészetben. Modern könyvtárak, könyvtár-belsők a világ minden tájáról
- 09:45–10:00 Bibor Máté
ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd:
Gyulaffi Lestár Bécsben
- 10:00–10:15 Bella Katalin
ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd:
„A magyar néphadsereg alezredeseként több vers illet, mint Petőfit, a honvédség őrnagyát” – a szerkesztői munka állami ellenőrzése és a reprezentatív irodalmi antológiák válogatási szempontjai az 1950-es években Magyarországon

- 10:15–10:30 Dippold Péter
ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus; Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtár, igazgató:
A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 2018. évi használói elégedettség- és igényfelmérésének néhány tanulsága
- 10:30–10:45 Kérdések, hozzászólások, majd szünet
- 10:45–11:00 Boda Gáborné Köntös Nelli
ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus, intézeti titkár:
Dokumentumleírás és a tudás, ami mögötte áll – az önreflexió szerepe a szakmai önismeret kialakításában
- 11:00–11:15 Csík Tibor
ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi adjunktus; Könyv és Nevelés, főszerkesztő:
A könyvtártudomány és a gépi információkeresés
- 11:15–11:30 Senkei-Kis Zoltán
ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus:
A könyvtár, mint stresszforrás – hogyan oldható a könyvtári szorongás?
- 11:30–11:45 Fodor János
ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus:
70/90 – Az archívum valósága és a múlt rekonstruálhatósága
- 11:45–12:00 Kerekes Pál
ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, címzetes egyetemi docens:
Irodalom változó hordozókon: informatikai alapú audiovizuális szövegiség oktatási és könyvtári esélyei
- 12:00–12:15 Németh Katalin
ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi adjunktus:
Szimbólumokkal szimbólumok nélkül: az autizmusbarát könyvtár
- 12:15–12:30 Kosztyánné Mátrai Rita
ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd:
OPAC-ok nagyító alatt: hogyan keres egy gyengénlátó az online könyvtári katalógusokban?
- 12:30–13:30 Kérdések, hozzászólások, majd ebédszünet

2019. november 27. (szerda) 13:30–17:00
ELTE BTK Kari Tanácsterem
(1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A fszt. 39.)

Doktoranduszaink kutatásaiból

Levezető elnök: Tóvári Judit
Eszterházy Károly Egyetem, ny. főiskolai tanár

- 13:30–13:45 Vass Anna Johanna
Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani
Kutatóintézet, Dokumentációs Központ és Szakkönyvtár, könyv-
tárvezető:
Katalogizálási elvek és gyakorlat a felsőfokú könyvtárosképzés
megindításának éveiben: Goriupp Alisz tanfolyami és egyetemi
jegyzetei alapján
- 13:45–14:00 Bilicsi Erika
Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Köz-
pont Szakinformatikai Osztály, osztályvezető:
A Plan S irányelv várható hatása a tudományos publikálásra
- 14:00–14:15 Nemes László
Magyar Információtudományi Alapítvány, elnök:
A transferek és a könyvtár szerepe a felsőoktatás és a céges szek-
tor kapcsolatában
- 14:15–14:30 Simon András
Monguz Információtechnológiai Kft., közgyűjteményi szakértő,
ügyfélmenedzser:
Az adatgazdászati feladatai és lehetőségei integrált könyvtári rend-
szerek számítógépes adatbázisaiban
- 14:30–14:45 Arany Zsuzsanna
Budapest IX. kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és
Gimnázium, könyvtáros:
Játékos könyvtárak – könyvtári játékok: a játékosítás módszerének
alkalmazása könyvtári környezetben
- 14:45–15:00 Winkler Bea
Állatorvostudományi Egyetem, Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár
és Múzeum, könyvtárigazgató:
Képzelt riport egy chatbot építéséről
- 15:00–15:15 Kérdések, hozzászólások, majd szünet

- 15:15–15:30 Kovácsné Koreny Ágnes
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, általános főigazgató-helyettes:
Okoskönyvtárakkal az okosközösségekért
- 15:30–15:45 Zsömle Viktor
Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár, könyvtáros:
A XXI. század könyvtára – a smart library
- 15:45–16:00 Ráczné Radó Rita
Országos Széchényi Könyvtár, könyvtárinformatikus:
Digitalizálási munkafolyamatok hatása a könyvtári szervezetfejlesztésre: körkép Európa nemzeti könyvtáraiban
- 16:00–16:15 Nagy Andor
Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály, webtartalom-fejlesztő; Pécsi Tudományegyetem Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet Könyvtár- és Információtudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd:
Személyes digitális hagyatékok könyvtári gondozása
- 16:15–16:30 Szüts Etele
Forum Hungaricum Nonprofit Kft. Digitálisarchívum-fejlesztési Osztály, osztályvezető:
Magyarország és a Holland Királyság digitalizálási stratégiájának az összehasonlítása
- 16:30–16:45 Kérdések, hozzászólások
- 16:45–17:00 A konferencia zárása
Barátné Hajdu Ágnes
ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, habilitált egyetemi docens, tanszékvezető; Magyar Könyvtárosok Egyesülete, elnök

ELŐADÁSOK

TUDÓSOK AZ ÉRTÉKTEREMTŐ KÖNYVTÁRAKRÓL

Levezető elnök: Dr. habil. Kiszl Péter
ELTE BTK KITI, habilitált egyetemi docens,
intézetigazgató és doktori programvezető

Egy régész könyvtárai

Prof. Dr. Vida Tivadar
ELTE BTK Régészettudományi Intézet, egyetemi tanár, intézetigazgató;
Népvándorlás kori és Középkori Régészeti Tanszék, tanszékvezető

A régész feltáró munkája során az egykor élt emberek életének minden olyan megnyilvánulásával szembesül, amely fizikai nyomot hagyott a föld alatt vagy a föld felett. A feldolgozó és elemző munka ugyanakkor a tárgyi világon túli összefüggések felismerésére, a politikai, gazdasági, kulturális vagy vallási rendszer stb. rekonstrukciójára irányul. A leletanyag és a régészeti jelenségek „párhuzamainak” keresése a könyvtárakban zajlik, ahol a régi könyvekben ugyanúgy lapulhatnak alapvető információk, mint a legújabbakban. Ezért a régész számára a könyvtár nemcsak a legfrissebb elméleti és módszertani műveket tároló hely, hanem adattár is, a módszeres kutatások kezdete, a XIX. század közepe óta közölt, el nem évülő alaprajzok, dokumentumok, lelet- vagy feliratkorpuszok és kézikönyvek tára. Az alapfeldolgozás, a rendszerezés bátran elvégezhető a múzeumi, egyetemi és kutatóintézeti szakkönyvtárakban, ahol a könyvek korszak, téma és földrajzi egység szerint könnyen kereshetők. Az egyetemes történeti vagy kultúrtörténeti kérdéseket felvető különleges leletek és rejtélyek a régészt kalandos hazai és külföldi könyvtári barangolásra készítik. Újabban megnőtt a régészeti természettudományos szakirodalom szerepe is. Könyvtárainkban a XX. század második felében jelentős hiányok keletkeztek, s ezeket alig lehetett pótolni az 1990-es évektől a külföldi tanulmányutakon szerzett sok-sok kilónyi fénymásolattal. Mára ez a helyzet is gyökeresen megváltozott, hiszen napjainkban a meghatározó találkozások már az interneten zajlanak, ahol szinte nincs beszerezhetetlen publikáció, s akárki őrizheti otthon egy winchesteren egy téma teljes szakirodalmát. Mindez azonban a könyvtárnak, mint közösségi helynek a jelentőségét nem csökkenti, mert az továbbra is a személyes találkozások, az eszme- és információcsere és a békés alkotómunka helyszíne marad.

Szerintem ment a világ a könyvek által elébb...

Prof. Dr. Balázs Géza

ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, egyetemi tanár,
általános intézetigazgató-helyettes

A könyvek szerelmese vagyok. És a könyvtáraké is. Kezdetben volt a Keresztúri úti általános iskola könyvtára. Majd édesapám hozta haza hetenként a nekem szánt könyveket munkahelye könyvtárából. Az I. László Gimnázium könyvtára. A Pataky-könyvtár, ahol a legtöbb időt töltöttem egyetemistaként. Az Országgyűlési és központi Szabó Ervin, amelyek elvarázsoltak. Mai napig a leghasznosabb: az ELTE nyelvészkönyvtára. Sok történeti könyvtárat meglátogattam, ahol tilos volt a könyvekhez nyúlni. Láttam tönkrement szerzetesi könyvtárakat, szétázott, rendezetlen könyvhalmokkal.

Naponta foglalkoztat a kérdés: mi lesz a minőségi olvasással, könyvvel és könyvtárral. Bár az informatikai világ egyik elemzője, leírója, sőt talán teoretikusa is volnék, egyszerűen nem tudok szabadulni a könyvtől, a könyv illatától, a lineáris olvasástól. Megpróbáltam az e-bookot, hát nem ment. Csodálom, hogy másnak ugyanaz, mint a könyv.

Egy nagy kulturális, sőt evolúciós „megszaladásban” vagyunk, nagyon gyorsan változunk, például a Gutenberg-galaxis is foszladozik, felvillan egy színes, mozgalmas (virtuális, augmentált) világ; mi lesz ezzel a bevált, bizonyított „technológiával”? Azt is tudom, hogy a könyvtáros ma már részben informatikus, sokféle adathordozó tudósa, a biológiai agy mellett a kihelyezett memória segítője. De azért nem ízlésem szerint való, ha chatbotok fognak adatokat ajánlani. Sőt, esetleg keresni is. Októberben egyetemi hallgatóknak megmutattam a Szegedi Tudományegyetem pompás könyvtárpalotáját. Az egyik sarokban egy számomra jól ismert katalóguscédula-szekrény árválkodott. Tágra nyílt szemekkel nézték hallgatóim: ez mi? Nekem ez volt az alap.

A legkedvesebb könyvtárom: a sajátom. Nem tudom, hány könyvem van. De szinte naponta érkezik új. Nem tudok megválni a könyveimtől. Néha elkelve egy könyvtáros vagy informatikus, aki feldolgozza, merthogy nagyon idegesít, ha nem találok egy könyvet. Ám az jó, hogy szabadon kalandozhatok, felfedezhetek értékeket a saját könyvtáramban.

Szerintem ment a világ a könyvek által elébb. A megszűnő falusi, iskolai könyvtárakat a kultúra apró, nélkülözhetetlen mécseseinek tartom. A nagy könyvtárpalotákat nem félttem. Az általam megismert, megszeretett világot félttem, ha nem lesz kézzel fogható könyv és bejárható könyvtár.

A KÉPZÉSÜNKRŐL

Levezető elnök: Barátné Dr. habil. Hajdu Ágnes
ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, habilitált egyetemi
docens, tanszékvezető; Magyar Könyvtárosok Egyesülete, elnök

Reformok hullámain. Az egyetemi szintű könyvtárosképzés létrehozása és változásai az Eötvös Loránd Tudományegyetemen 1948/49 – 1956

Dr. habil. Borsodi Csaba

ELTE BTK Történeti Intézet Történelem Segédtudományai Tanszék, habilitált
egyetemi docens; az MTA–ELTE Egyetemtörténeti Kutatócsoport tagja

Magyarországon a második világháború előtt a különböző közgyűjtemények (könyvtárak, levéltárak, múzeumok) számára egyetemi szinten nem képeztek szakembereket. Az ún. koalíciós időszakban 1945 és 1948 között nem került sor a magyar felsőoktatás átfogó reformjára. Történtek ugyan változások, de azok még nem érintették a bölcsészeti karok képzési rendjét. Az első reformjavaslatok kidolgozása 1947-ben indult meg, de ezek csak az 1948/49-es tanévben valósultak meg. A koalíciós pártok közül a Magyar Kommunista Párt és Nemzeti Paraszt Párt javaslata volt a legizgalmasabb. A Nemzeti Paraszt Párt felsőoktatást megreformáló átfogó javaslatát, amely időben az első volt, Kovács Máté jegyezte, aki akkor a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium államtitkára volt. 1948-ra azonban megváltoztak a politikai erőviszonyok, és az ún. reformot a kommunisták valósították meg. Az akkor elfogadott javaslat szerint a Pázmány Péter (1950 szeptemberétől Eötvös Loránd) Tudományegyetemen könyvtáros, levéltáros és muzeológus képzés indult. Az első könyvtároshallgatók az 1948/49-es tanév második felében kezdték meg könyvtárosi tanulmányaikat, ötéves kétszakos képzésben. Az egymást követő reformok hullámain az 1950/51-es tanévben négyéves kétszakos, az 1951/52-es tanévtől az 1953/54-es tanévekig egyszakos ötéves, az 1954/55-ös és a következő tanévben négyéves kétszakos volt a képzés. Az 1949. október 5-i Kari Tanács a Könyvtártudományi Intézet élére kéttagú igazgatótanácsot állított Telegdy Zsigmond és Varjas Béla személyében.

A képzés jelene és jövője a szakmai szervezetek szemszögéből

Lükőné Örsi Gabriella

Informatikai és Könyvtári Szövetség, alelnök;
Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár, könyvtári főigazgató-helyettes

Dr. Redl Károly

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, alelnök;
Országgyűlési Könyvtár, igazgatóhelyettes

Szakmai szervezeteink hazai és nemzetközi szinten is fontosnak tartják a kapcsolatot a könyvtárosképző intézményekkel. Így a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE), valamint az Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ) tevékenysége és stratégiái is tükrözik, hogy milyen kiemelkedő szerepet tulajdonítanak az együttműködésnek, a folyamatos kapcsolattartásnak, a közös együtt gondolkodásnak. A partnerségnek számos formalizált és informális szintje van a hivatalos együttműködési szerződésektől a közös bizottsági tagságokon, a képzési és kimeneti követelmények együttes átgondolásán át egészen a Könyvtár- és Információtudományi Képzések Kollégiuma (KIKK) szervezetéig. Tisztviselőink rendszeresen tartanak órákat egyetemeken, de a könyvtárosképzésben oktatókra is számítunk előadóként konferenciáinkon, vándorgyűléseinken. Könyvtáraink számára a hallgatók gyakorlata lehetőséget ad az intézmények utánpótlásának megtervezéséhez, az élő kapcsolatok megteremtéséhez. Munkatársaink szakdolgozati témajavaslatokkal élhetnek, külső témavezetők és záróvizsgabizottsági tagok is lehetnek.

Az MKE 2016–2021 közötti stratégiájának több pontja is foglalkozik a könyvtárosképzés jelenével, jövőjével és jelentőségével az egyesület szempontjából. A kiemelt stratégiai pontok segítenek a közös jövőkép kialakításában, a küldetés és tudatos könyvtárpolitika formálásában, a könyvtárak arculatának és a könyvtárosok identitásának formálásában, megbecsültségünk növelésében, mely közös érdeke mind a képző intézményeknek, mind a könyvtáraknak – mindebben segíthetnek a szakmai szervezetek fórumai, állásfoglalásai.

A felsőoktatás szerepe és hatása a könyvtáros hallgatók és a könyvtáros munkavállalók digitális kompetenciaállapotának fejlesztésében

Eszenyiné Dr. Borbély Mária

Debreceni Egyetem Informatikai Kar Könyvtárinformatika Tanszék, adjunktus;

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, elnökségi tag;

Magyar Könyvtárosok Egyesülete – Informatikai és Könyvtári Szövetség Képzési munkabizottság, elnök

A digitális kompetencia fejlesztésében a közoktatás rendszere mellett kiemelkedően nagy szerepe van a felsőoktatásnak is. A felsőfokú könyvtárosképzést folytató képzőhelyek a vonatkozó szakok képzési és kimeneti követelményeit folyamatosan korszerűsítve igyekeznek megfelelni a digitális világ kihívásainak. A felsőoktatási intézmények törekvése ellenére a könyvtáros szakma részéről az utóbbi időben több kritikus észrevétel is megfogalmazódott a felsőfokú könyvtárosképzéssel kapcsolatban. A valós helyzet feltárásában különösen nagy jelentősége van annak, hogy az EFOP-3.3.3-VEKOP-16-2016-00001 *Műzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek* pályázati konstrukció *Az én könyvtáram* című kiemelt projektjének keretében négy országos reprezentatív felmérés valósult meg digitális kompetencia témában. A könyvtáros felmérésekben mindkét alkalommal közel kétezer könyvtáros, a pedagógus felmérésekben pedig több mint nyolcszáz pedagógus és többszáz hallgató vett részt. További vizsgálatok is zajlottak gazdaságinformatikus és informatikus könyvtáros egyetemista hallgatók körében, arra keresve a választ, hogy a képzés milyen hatást gyakorol a digitáliskompetencia-állapotukra. Az előadás bemutatja a kutatások legfontosabb eredményeit, részletesen ismertetve, hogy melyek azok a digitális kompetenciaterületek és kompetenciák, amelyek esetében egyértelműen kimutatható a képzés és a végzettség kompetenciaszintet befolyásoló hatása. A kutatás eredményei tényszerűen igazolták, hogy a felsőfokú könyvtárosképzés kifejezetten nagymértékben erősíti a hallgatók digitális kompetenciáit.

OKTATÓINK KUTATÁSAIBÓL

Levezető elnök: Dr. Virágos Márta
Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, ny. főigazgató

70 éves a felsőfokú könyvtáros- és információs szakemberképzés: helyzetkép és fejlesztési lehetőségek

Dr. habil. Kiszl Péter

ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, habilitált egyetemi docens,
intézetigazgató, tanszékvezető és doktori programvezető

2019-ben ünnepli 70 éves jubileumát a magyar egyetemi könyvtárosképzés, és vele együtt az ELTE BTK Könyvtártudományi Tanszéke. Ebből az alkalomból áttekintjük, milyen eredményeket tudhat magáénak a diszciplína legnagyobb hazai oktató- és kutatóhelye, a ma Könyvtár- és Információtudományi Intézetként, két tanszékkel (Könyvtártudományi Tanszék és Információtudományi Tanszék), valamint önálló szakkönyvtárral működő intézmény, ahol lehetőség nyílik valamennyi felsőfokú képzési formában (alapképzés, mesterképzés, osztatlan tanárképzés, doktori képzés) végzettséget szerezni.

Az előadás kitér a jelenlegi korszak meghatározó kihívásaira, majd ismerteti a hazai könyvtárosi utánpótlást biztosító képzés elkötelezettségét bizonyító innovációkat; emellett foglalkozik a Diplomás Pályakövetési Rendszer adataiból származó munkaerőpiaci jelenségekkel, továbbá elemzi a könyvtároshallgatói létszám országos csökkenését előidéző okokat, meghatározza a szükséges beavatkozási akciókat, mely utóbbiak kizárólag széles körű, az elméletet és a gyakorlatot egyaránt reprezentáló összefogással valósíthatók meg.

A prezentáció az oktatás és a kutatás nemzetköziesítési törekvéseinek bemutatásán keresztül felvázolja a neves tudománymetriai rendszerekben mért, ismert és elismert diszciplína: a könyvtár- és információtudomány (Library and Information Science – LIS) fejlődésében észlelhető nemzetközi trendeket.

A záró részben kap helyet az intézetben kidolgozott LIS Skill Center modell bemutatása, mely a multifunkciós könyvtári rendszer és a könyvtári stratégiák eddigieknél is hatékonyabb felsőoktatási támogatását – és nem utolsósorban – a digitális nyomás hatásait leginkább érzékelő tudomány, hivatás és képzés hazai megerősítését hivatott elősegíteni.

Digitális bennszülött hallgatók, digitális bevándorló tanárok. Új utak, új módszerek az informatikus könyvtárosok képzésében

Dr. Tószegi Zsuzsanna

ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, címzetes egyetemi docens

A generációs különbségek soha nem mutatkoztak olyan élesen, mint a XX. és a XXI. század szülőttei közöttiek. Értékkülönbségek rendre manifesztálódtak az egymást követő korosztályok közt, de a korábban születettektől a digitális bennszülötteket elválasztó eltérés paradigmátikus. Az idősebb korosztályokhoz viszonyítva a Z-generáció tagjainak az új információs és kommunikációs technológiákhoz (IKT) kapcsolódó készségei, kompetenciái sokkal fejlettebbek, adaptívabbak.

Az oktatás számára a legnagyobb kihívást azoknak a módszereknek a kialakítása jelenti, amelyek a digitális bevándorló tanárok és a digitális bennszülött diákok közötti szakadék áthidalását segítik. Különösen igaz ez a felsőoktatásban, ahol a jövő értelmiségét kell felkészíteni az exponenciálisan gyorsuló technológiai fejlődéshez való alkalmazkodás képességére.

A könyvtáros szakma elméletét és gyakorlatát alapjaiban változtatták meg az IKT-vívmányok: a számítógépes adatbázisok, a digitalizálás, a hálózati kommunikáció stb. Ezt a mélyreható átalakulást a digitális bevándorló nemzedék vitte végbe, de ez a produktum nem elég a mai egyetemi hallgatók elismerésének kivívásához. Az omniprezens hálózati létbe születettek avítottak, divatjamúltnak tartják a Gutenberg-galaxist (és annak híveit).

A felsőfokú informatikus könyvtáros képzésben is új filozófiai alapok, innovatív módszerek, korszerű ismeretszerzési mechanizmusok jelentek meg, többek között a design thinking, a projekt-alapú tanulás, a multi- és hipermediális tanulási környezet kialakítása.

Trendek a könyvtárépítészetben. Modern könyvtárak, könyvtárbelsőik a világ minden tájáról

Barátné Dr. habil. Hajdu Ágnes

ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, habilitált egyetemi docens,
tanszékvezető; Magyar Könyvtárosok Egyesülete, elnök

Egy könyvtárépület fejlesztési programja a hosszú távú célok, a gyűjteménypolitika, a személyzet és a szolgáltatások átfogó felülvizsgálatával kell, hogy kezdődjön. A célkitűzések megjelennek a könyvtárépítési programnyilatkozatban, amely tulajdonképpen az intézmény – előrevetített használati és szolgáltatási célok által meghatározott – funkcionális szükségleteinek gyakorlati meghatározása.

Az információhoz való szabad hozzáférés egy olyan közös alapelve, mely szükségszerűen átszövi valamennyi kitűzött célt és feladatot. Az új és várható igények meghatáro-

zásakor segítségünkre lehetnek a nemzetközi trendek, stratégiák, ugyanakkor a speciális, a helyi közösségre szabott igények számbavételére és tervezésére is szükség van.

A ma könyvtári épületének jellemzői: impozáns és térbe illeszkedő épület, amely a látványos megjelenés mellett a gazdaságos üzemeltetést is szolgálja (színek, pergolaszerű borítás, természetes megvilágítás, árnyékolás, „zöld könyvtári elvek” megjelenése); funkcionálisan egymástól elkülönülő, variálható terek, átlátható szerkezet, a tájékozódást segítő felépítés; a modern IKT technológiára alapuló szolgáltatások elérhetővé tétele; kényelmes belső terek, színekben gazdag, esztétikus bútorok; a helyi identitást motiváló elemek (kép az adományozókról, az építést támogatókról).

A modern könyvtár az értékteremtésre koncentrál: információelérés helyett hatékonyság, figyelem az emberekre, partnerség és együttműködés, tanulás és információs műveltség, sokszínű, változatos, speciális szolgáltatások. A könyvtár fogalmának újraértelmezésével inspirációt nyújt a felhasználóknak, akik többé nem passzív elemei a rendszernek, már nem csak tudást akarnak, hanem megtapasztalást; nem megszerezni akarják az információt, hanem előállítani.

Gyulaffi Lestár Bécsben

Dr. Bibor Máté

ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd

Gyulaffi Lestár (1556–1606. június 10. után), aki az Erdélyi Fejedelemség nagyobb kancelláriájának titkára volt, ma történeti följegyzések szerzőjeként ismert. Gyermekkorát a Dunántúlon töltötte, apja halála után nagybátyja, a híres végvári vitéz, Gyulaffi László gondoskodott róla. Az ő segítségével került Bécsbe, az alsó-ausztriai tartományi iskolába (Niederösterreichische Landschaftsschule), majd az erdélyi fejedelmi udvarba. Az 1565-ben alapított, Bécsben működő, császári fenntartású iskolával kapcsolatban számos irat maradt fenn, és jelentős részük a Gyulaffi Lestár által ott töltött évekre vonatkozik. Ismert az 1573. év nyomtatott tanterve és az ugyanebben az esztendőben lezajlott vizsgálat biztosainak egyik jelentése is. Mindezekből elég pontosan rekonstruálható, hogy hogyan teltek a tizenöt–tizennyolc éves Gyulaffi napjai.

Gyulaffi Lestár ma ismert jegyzetei alapján biztos, hogy legalább egyszer visszalátogatott középiskolai tanulmányainak (1571–1574) színhelyére, fennmaradt ugyanis tollából az 1590 nyarán és őszén Bécszet pusztító földrengéssorozat leírása. Bécsi szemzőgből megfogalmazott sorából nem derül ki egyértelműen, hogy magát a kataklizmát (vagy legalábbis valamelyik utórengést) átélte-e. Az viszont bizonyosnak tekinthető, hogy nem sokkal később annak helyszínén járt. A halottakat és a sebesülteket csak megemlíti, a nevezetesebb – többségükben ma is azonosítható – épületekben esett károkat viszont részletesen ismerteti, így beszámolója várostörténetileg is jelentős.

„A magyar néphadsereg alezredeseként több vers illet, mint Petőfit, a honvédség őrnagyát” – a szerkesztői munka állami ellenőrzése és a reprezentatív irodalmi antológiák válogatási szempontjai az 1950-es években Magyarországon

Dr. Bella Katalin

ELTE BTK KITI Könyvtartudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd

Az irodalmi-művészeti kánonképzésnek számos eljárása van, de a végső, egyértelmű kanonizálási módszer a szerkesztés. Az antológiaszerkesztő az igazi hatalom, az ő kezét nem köti az indoklás kényszere, mint az irodalomtörténészét, akár normatív-humanista indíttatásból, akár a tartalom meghatározásával a hatalomgyakorlás iránti vágyból fakadóan szerkessze is a kötetet.

A keményvonalas sztálinista politikát folytató Révai József főideológus, kulturális miniszter a zsdanovi mintát követve szigorúan ellenőrizte az irodalmat és irányította a kánonképződés folyamatát. Úgy vélte, hogy minden szocialista alpból kinövő művészet eleve magasabb rendű a kapitalista alpból keletkezőknél. Révainak ez a tétele a magasabb rendű szocialista irodalomról túlélte miniszterségét, amivel együtt fennmaradt az állandó kényszer a „szocialista realizmus” propagandista küldetésének megvalósítására, egészen 1956-ig.

Előadásom két reprezentatív antológiát – mint az irodalmi ízlés kialakításának és fenntartásának a legmegfelelőbb eszközt – elemezve képet ad az alapvető irodalmi korpusz kodifikációjának menetéről és az irodalom kényszerű ön-újradefiniálásáról az 1948 és 1956 közötti időszakban.

Először a szövegek kiválasztási kritériumait mutatom be a *Magyar írók Rákosi Mátyásról* című antológia példáján keresztül. Másodszer pedig a kulturális politika tektonikus mozgásait tárom fel a magyar költészet legnépszerűbb és legismertebb antológiájának, a *Hét évszázad magyar versei* két egymást követő kiadásának (1951, 1954) különbségeit elemezve.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 2018. évi használói elégedettség- és igényfelmérésének néhány tanulsága

Dr. Dippold Péter

ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus;
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtár, igazgató

Az elégedettség- és igényfelmérés 2018. április 18. és május 2. között történt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár valamennyi tagkönyvtárában, hagyományos és online kérdőívek kitöltésével. A kérdőíveket 2505 használó töltötte ki, ez a mennyiség elegendőnek látszik a speciális igények megismerése mellett az általános következtetések levonására is.

Előadásomban azt követem végig, hogyan jelennek meg a közkönyvtárak fejlődésének trendjei a felmérésben. A trendek – szinte közhelyszerűen – a következők:

- a könyvtárhasználat egyszerűsítése;
- a világháló használatának minél teljesebb körű biztosítása a könyvtárban;
- a közösségi és kényelmi funkciók minél teljesebb tétele. A könyvtár mint közösségi tér használata;
- a távoli használat lehetőségének biztosítása minél gazdagabb tartalmakkal;
- az emberi tényező fontosságának felismerése: erőfeszítések a minőség megtartására és fejlesztésére – ennek érdekében a könyvtárosok továbbképzésének elősegítése.

A felmérés néhány jellemző eredményét ábrázoló grafikonok bemutatása mellett nagy hangsúlyt helyezek a véleményeket szubjektív módon visszatükröző szöveges megjegyzések bemutatására.

Dokumentumleírás és a tudás, ami mögötte áll – az önreflexió szerepe a szakmai önismeret kialakításában

Boda Gáborné Dr. Köntös Nelli

ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus, intézeti titkár

Az utóbbi évtizedek társadalmi, kulturális és technológiai változásai nem hagyták érintetlenül a könyvtárakat sem. A felhasználó- és szolgáltatásközpontú ellátás eszménye jegyében átalakultak a könyvtári munkafolyamatok, megváltoztak a dokumentumok leírására, a katalógusok építésére alkalmazott munkaeszközök és -módszerek, melyek szükségszerűen magukkal vonták a tevékenységhez kapcsolódó szakmai kompetenciák tartalmának átalakulását is.

Ahogy a régi idők könyvtári cédulakatalógusának, úgy a mai kor számítógépes katalógusának a színvonalát is több tényező alakítja egyszerre. Mindkettőt meghatározza az állomány nagysága és összetétele, az alkalmazott előírások rendszere, a rendelkezésre álló technikai háttér, valamint a hagyomány, a könyvtáros előtt álló példák, a felhasználói igények – és nem utolsósorban – a készítőjének szakmai felkészültsége és tapasztalata.

Az előadás arra keresi a választ, hogy a dokumentumleírás vonatkozásában a szakmai önreflexió és önértékelés milyen módon járul hozzá a megváltozott környezethez való alkalmazkodáshoz, illetve a XXI. század könyvtárosával szemben támasztott új elvárások teljesítéséhez. Az önreflexió az élethosszig tartó tanulás szerves része; tapasztalataink, cselekedeteink szisztematikus végiggondolása, elemzése, a szakmai önismeret és a szakmai identitás kialakításának meghatározó eleme. A szerző az informatikus könyvtáros alapképzési szak és a könyvtártudomány mesterszak számára a *18/2016. (VIII. 5.) EMMI* számú rendeletben megjelölt képzési céljaiból és szakmai kompetenciáiból kiindulva tekinti át, hogy melyek azok az ismeretek, jártasságok, készségek és képességek, amelyek nélkülözhetetlenek a könyvtári gyűjtemények feltárásának értékteremtő munkafolyamatában résztvevő szakemberek önreflexiójához, szakmai önértékelésük megalapításához.

A könyvtártudomány és a gépi információkeresés

Dr. Csík Tibor

ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi adjunktus;
Könyv és Nevelés, főszerkesztő

Az 1960-as években kezdődött a gépi információkeresés integrációja a könyvtártudományban. A magyar felsőoktatásban az 1970-es években indult törekvés az új ismeretek átadására. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem könyvtárosképzésében Horváth Tibor (1935–2011) képviselte az információtechnológia oktatásának, a képzésbe való szerves beépítésének álláspontját. Az új ismeretek nem csak bővítették a meglévő tudásanyagot, hanem átformálták annak a szemléletét, és újabb lökést adtak a könyvtártudomány megújulásának. Tanulmányunk célja annak bemutatása, hogy az információviszakeresési technológia hogyan alakítja át, újítja meg a könyvtártudományt. Kiindulópontunk az angolszász könyvtár- és információtudományi szakirodalom. A magyar tudományosság vizsgálatának középpontjában Horváth Tibornak, az ELTE tanárának vonatkozó munkássága, különös tekintettel az ismertszervezésről kifejtett gondolatai állnak.

A könyvtár, mint stresszforrás – hogyan oldható a könyvtári szorongás?

Dr. Senkei-Kis Zoltán

ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus;
ELTE BTK Esélyegyenlőségi Bizottság, elnök

A könyvtári szorongás a könyvtárral való találkozáskor fellépő esetleges pszichés megterhelés, melyet kifejezetten egyetemisták észlelnek felsőoktatási könyvtárakkal kapcsolatban. A könyvtári szorongást többféle hatás váltja ki. A személyben ébredő emocionális gátlások és az intézményi sajátosságok által keltett negatív érzések együttesen okoznak nyomasztó lelki megterhelést a felhasználókban. Korábbi kutatások szerint alapvetően négy okra vezethető vissza a diákok ellenérzése: nyomasztónak érzik a könyvtár méretét; nem tudják, mit, merre találnak, és nem értik a könyvtár rendszerezését; nem biztosak abban, hogyan kell nekilátni a kutatómunkának; nincsenek ismereteik arról, mit kell tenniük a könyvtárban, ami miatt alkalmatlannak érzik magukat, és mivel ezt szégyellik, félnek segítséget kérni. A szorongás oldása közös feladata könyvtárosoknak, oktatóknak és rajtuk keresztül a hallgatóknak. A siker záloga lehet a felhasználóbarát könyvtári környezet kialakítása, a gátlások leépítését támogató könyvtárosi attitűd, a könyvtári szorongás meglétének elismerése, valamint az információs műveltség és a könyvtárhasználat oktatása.

Az előadás ízelítőt ad a téma eddigi kutatásaiból és kvantitatív mérőeszközeiből, valamint a továbblépési lehetőségekről.

70/90 – Az archívum valósága és a múlt rekonstruálhatósága

Dr. Fodor János

ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus

Idén hetven éve indult hazánkban az egyetemi könyvtárosképzés intézményünkben, s idén kilencven éve született Fodor András Kossuth-díjas költő, könyvtáros. A két történet két ponton bizonyosan találkozik: Fodor András jelen volt a könyvtárosképzés indulásakor az első évfolyam hallgatójaként, s életműve fél évszázaddal később nagy hangsúlyt kap a jelen informatikus könyvtáros hallgatóinak életében, hiszen hálózati életműkiadása gyakorló projektként a képzési programjuk részévé vált.

Az életműkiadás indulásáról és kiteljesedéséről beszámoltunk korábban. A könyvtárosképzés évfordulóját ünneplő konferencián illő és adekvát volna azonban e két történet első összekapcsolódását bemutatni, munkánk vonatkozó eredményeiről is beszámolni. Ám ez korántsem egyszerű feladat.

Mennyire teljes és bejárható a fennmaradt dokumentumokban jelenlévő múlt, mennyire teljes egy archívum valósága? Növelhető-e utólag egy hetvenéves kép felbontása? Van-e jogunk felülbírálni a hajdani szerkesztési alapelveket, alkotói koncepciót? Pótolják-e a hiányokat a feltárt kapcsolódások, a hozzáadott információk, s milyen irányban bővítheti tudásunkat a digitális bölcsészet eszköztára? Az utókor tájékoztatásához nélkülözhetetlen narráció, történetmondás vajon hamisításnak minősül-e? Pótolhatjuk-e azt a gyűjtemény prezentálásának más eszközeivel, csökkenthetjük-e a látószögek torzítását?

Az előadás kitér a hálózati életműkiadás lehetőségeire és korlátaira, majd levonja a tanulságokat a múlt rekonstruálhatóságának hatáiról, s beszámol a hallgatók egymást követő nemzedékeinek közreműködésével készülő projekt jelenlegi célkitűzéseiről és jövőbeli perspektíváiról.

Irodalom változó hordozókon: informatikai alapú audiovizuális szövegiség oktatási és könyvtári esélyei

Dr. Kerekes Pál

ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, címzetes egyetemi docens

A könyv, mely évszázadok óta szinte az egyetlen tudásközvetítő volt, napjainkban teljesen átalakul. A tartalom és az érték, mint bázis megmarad, de a formátum – részben vagy egészben – megváltozik. A számítástechnika megjelenésével új szövegelérési lehetőségek és olvasási platformok jöttek létre. Az irodalmi alkotás létmódja ma már nem csak a hagyományos nyomtatott könyv.

Az e-book és más elektronikus textvariánsok meghonosodása mellett szólni kell egy új fejleményről: a hangoskönyvek és a videós szövegadaptációk platformjairól. A számok egyértelműek, azt mutatják, hogy egyre népszerűbbek az audiovizuális verziók. Egyes

klasszikus magyar költemények adatai szerint nem ritkák a jó százezres letöltések. A kortárs irodalom is nagy számban érhető el ingyenesen a videóportálokról, elsősorban a YouTube-ról. Példaként érdemes említeni, hogy *A walesi bárdok* túl van az egymilliomodik letöltésen. Márai Sándor *A gyertyák csonkig égnek* regényének egy részlete elérte a hatszáz-
ezres meghallgatást. Az is tény, hogy a Magyar Elektronikus Könyvtár legnépszerűbb dokumentumai között folyamatosan vezető helyet töltenek be a hangoskönyvek. A havi sikerlistákon az első tízben minden esetben legalább az egyharmadot (jelen előzetes írása idején is) klasszikusaink halhatatlan műveinek hangzó változatai teszik ki.

Az előadás felhívja a könyvtárosok figyelmét a legismertebb magyar ingyenes videó-
antológiák kínálatára, lehetőségeire. Néhány új videós irodalmi műfaj is bemutatásra kerül, mint az irodalmi podcast, a szinte már hagyományos műfajnak számító slam poetry, valamint a most kibontakozó instagram vers, újabban insta-sorozat.

Szimbólumokkal szimbólumok nélkül: az autizmusbarát könyvtár

Dr. Németh Katalin

ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi adjunktus

Az autizmus spektrum zavar (Autism Spectrum Disorder – ASD), ahogy az elnevezés is mutatja, nem egyfajta, minden érintettre egyformán jellemző állapot, hanem számos megjelenési formában létezik. Az autizmussal élő ember érzékeny lehet a hangokra, a szagokra, az érintésre, de nehézséget okozhat számára a társas érintkezés szabályainak betartása is. Nemcsak nonprofit intézmények, hanem például áruházak is igyekeznek megfelelő körülményeket biztosítani az autizmussal élők számára. Már számos működő kezdeményezés van a könyvtárakban is arra vonatkozóan, miként lehet a könyvtári tereket és szolgáltatásokat úgy ki-, illetve átalakítani, hogy azok az ASD-vel küzdők számára is elérhetőek legyenek. Az előadás bemutatja a külföldi jó gyakorlatok mellett a magyar példákat, valamint kitér az autizmusban közvetlenül és közvetve érintetteknek, így például a családtagoknak kínálható szolgáltatásokra is.

OPAC-ok nagyító alatt: hogyan keres egy gyengénlátó az online könyvtári katalógusokban?

Dr. Kosztyánné Dr. Mátrai Rita

ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd

Gyengénlátóknak azokat nevezzük, akiknek látásteljesítménye még szemüveggel korrigálva is csak 10–30% közötti. Ma még sokan tévesen úgy gondolják, hogy a számítógépet ők is úgy használják, mint a vakok; pedig egy teljesen más felhasználói csoportról van szó. A vakok kizárólag a képernyőolvasóra tudnak támaszkodni, a gyengénlátók azonban

elsősorban a látásukat szeretik használni számítógépes munkájuk során, s emellett időnként képernyőolvasó szoftvert, vagy a nagyító program felolvasó funkcióit használják.

A közzétételhez tartozó intézmények honlapjainak akadálymentességét egyre szigorúbb törvények írják elő. 2019. szeptember 23-tól már eleve akadálymentesen kell kialakítani ezen honlapokat. 2020. szeptember 23-tól pedig a már régen közzétett közzétételbeli honlapoknak is akadálymenteseknek kell lenniük, ideértve a honlapon lévő összes szolgáltatást, valamint a letölthető pdf és Word dokumentumokat. A jogszabály szerint a WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) 2.1 szabvány „AA” szintű teljesítési feltételeinek kell megfelelni. Mindez az állami és önkormányzati fenntartású könyvtárak – azaz a közkönyvtárak – honlapjaira is vonatkozik, melyeknek egyik szolgáltatása a könyvtár katalógusában való keresés.

Hogyan találják meg, egyáltalán megtalálják-e a gyengénlátók a számukra szükséges információkat? Hogyan látják ők a képernyőt? Milyen nehézségekbe ütköznek a keresés során? Egy projekt keretein belül a gyengénlátó felhasználók szemszögéből vizsgálom a széles körben használt könyvtári katalógusok alkalmasságát, és javaslatokat teszek azok használhatóságának javítására. Az előadásban az eddigi eredményekről számolok be.

DOKTORANDUSZAINK KUTATÁSAIBÓL

Levezető elnök: Dr. Tóvári Judit
Eszterházy Károly Egyetem, ny. főiskolai tanár

Katalogizálási elvek és gyakorlat a felsőfokú könyvtárosképzés megindításának éveiben – Goriupp Alisz tanfolyami és egyetemi jegyzetei alapján

Vass Anna Johanna

Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet
Dokumentációs Központ és Szakkönyvtár, könyvtárvezető

Goriupp Alisz (1894–1979) a XX. századi magyar könyvtárügy egyik kiemelkedő katalogizálási és szabványügyi szakértője volt. A két háború közötti időszakban az Országos Széchényi Könyvtár Nyomtatványtárának vezetőjeként dolgozta ki a katalogizálásnak a porosz instrukciótól eltérő új rendszerét, mely alapján 1924-ben kezdődött meg a feldolgozás. 1923-ban minden bizonnyal szintén ő dolgozta ki azt a hírlaptári szabályzatot, mely ugyan nyomtatásban nem jelent meg, de tudjuk, hogy Hóman Bálint könyvtárigazgató jóváhagyta azt. Az ő vezetésével készült el az első magyar katalogizálási szabvány 1952-ben. Az Országos Könyvtárügyi Tanácsban a Katalogizálási Szakbizottság vezetésével bízták meg. 1953-tól, megalakulásától tagja volt az MTA által a könyvtárak tudományos munkája összehangolása érdekében szervezett Könyvtártudományi Főbizottságnak. A felsőfokú könyvtárosképzés megindulásakor tehát a kor egyik legjobb szakértőjének kezébe került a katalogizálás oktatása.

A könyvtárosképzés megszerveződő fórumain, a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének, majd az Országos Könyvtárügyi Központnak a tanfolyamain, illetve a könyvtárban tudományegyetemi oktatására szerveződött tanszéken bibliográfiaszerkesztést és katalogizálást tanított. Ugyanakkor nemcsak az oktatásra szerveződött alkalmakkor, hanem a mindennapi munka keretei között is állandó feladatának tekintette az ismeretátadást, a fiatalok bevezetését a könyvtári munka alapjaiba. A felsőfokú könyvtárosképzés megindulására emlékezve idézzük fel a nagyszerű elméleti és gyakorlati szakember, egyszersmind a szakterületét szenvedélyesen szerető tudós könyvtáros alakját.

A Plan S irányelv várható hatása a tudományos publikálásra

Bilicsi Erika

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ
Szakinformatikai Osztály, osztályvezető

A kutatásra fordított állami támogatás minél hasznosabb felhasználásának záloga az eredmények megosztása. Ennek érdekében dolgozta ki az Európai Unió a Plan S irányelvet, aminek célja az open access publikálási modell terjedésének elősegítése és az átmeneti periódus lerövidítése.

Az irányelv 2018. szeptember 4-én jelent meg, és igen aktív vitát váltott ki, mivel megköveteli az azonnali és teljes nyílt hozzáférésű közreadást, illetve kutatásfinanszírozói, intézményi szintre emeli a finanszírozás kérdését. A Plan S tíz pontja tartalmaz mind a gold, mind a green open access megvalósítására vonatkozó követelményeket, azaz mind a kiadók, mind a repozitórium-üzemeltetők érintettek. Az irányelv összeállítói olyan követelményeket fogalmaztak meg, mint a nyílt licencek alkalmazása, a megfelelő infrastruktúra és intézményrendszer biztosítása és működtetése, a közlési díjak maximalizálása, az egységes stratégiák és eljárások kidolgozása és alkalmazása, a monitorozás és a szankcionálás bevezetése, illetve az értékelési rendszer átalakításának szükségessége. Kiemelendő, hogy a terv a nyílt hozzáférésű könyvkiadás megvalósítására egyedi eljárás kidolgozását helyezi kilátásba hosszabb idő alatt. A program mindezek megvalósításával tehermentesíti a kutatókat, hiszen ha a kiadók átállnak az open access modellre vagy maguk gondoskodnak a publikációk repozitórium elhelyezéséről, akkor szerzői önarchiválásra nem lesz szükség. 2021-es bevezetése után a Plan S várhatóan nagy hatást gyakorol majd a tudományos publikálásra.

A transzferek és a könyvtár szerepe a felsőoktatás és a céges szektor kapcsolatában

Nemes László

Magyar Információtudományi Alapítvány, elnök

A felsőoktatás és a céges szektor közötti információ- és tudásáramlási folyamatok kiemelt jelentőséggel bírnak egy ország K+F+I teljesítménye szempontjából. A felsőoktatási intézmények oktatási és kutatási tevékenységük során egyrészt a meglévő tudásvagyonot örökítik tovább a következő diplomás, illetve kutató nemzedék számára, másrészt újat állítanak elő. A DIKW piramis első három szintjén (adat, információ, tudás) a felsőoktatási folyamatok mindegyikben állítanak elő új terméket. Kérdés, hogy az oktatás és a kutatás mennyire képes ezen termékek társadalmasítására, milyen transzferfolyamatok léteznek? E kérdés feltételekor el kell különíteni az intézmények reklám/PR tevékenységét azoktól a transzferfolyamatoktól, amelyek a tudásvagyon alkotó elemeiből

tevődnek össze. Az általam vizsgált nemzetközi – egyesült királyságbeli, valamint észtor-szági – intézményi gyakorlat azt mutatja, hogy az alábbi transzferösvények léteznek:

- végzett hallgatók által hordozott tudás;
- ötletlaborok, hallgatói innovációs versenyek;
- publikációk: ez a kategória magában foglalja az írott anyagokat, az audiovizuális anyagokat és a konferenciamegjelenéseket is;
- kutatási együttműködések;
- konzultációs szolgáltatások biztosítása;
- szabadalmak;
- egyetemi cégek létrehozása;
- egyetemi tananyagok, kurzusok távoktatási értékesítése.

Előadásomban e csatornák létezését, illetve működésük alapelveit mutatom be a bölcsész- és humántudományi szempontból legjelentősebb hazai felsőoktatási intézmények, valamint a hozzájuk kapcsolódó könyvtárak, könyvtári hálózatok esetében.

Az adatgazdászat feladatai és lehetőségei integrált könyvtári rendszerek számítógépes adatbázisaiban

Simon András

Monguz Információtechnológiai Kft., közgyűjteményi szakértő, ügyfélmenedzser

Az integrált könyvtári rendszerek adatbázisai sokkal több adatot őriznek, mint amennyit a könyvtárosok a kereső- és kezelőfelületeken látnak. A rendszerek tervezői és a fejlesztők a legtöbb törlési lépés során a rendszerben tárolt adatokat valójában nem törlik, csak eltüntetik a felhasználók szeme elől. Mivel az integrált rendszerek biztonsági mentése során minden esetben a teljes adatbázist tárolják, a felhasználói felületen többé már nem látható, de az adatbázisban jelen lévő adatok évtizedeken keresztül megmaradnak, és a könyvtárban végrehajtott szoftvercsere során a korábbi rendszer konverziójával sokszor átkerülnek egyik integrált rendszerből a másikba is. A rendszer működése során feleslegesnek bizonyult információk – amelyek csak azért maradtak meg, mert adatokat törölni mindig kockázatosabb, mint azokat megőrizni – utólag nagyon sokoldalúan felhasználhatók.

Az előadás áttekinti ezen információk lehetséges körét, az egyes integrált rendszerek archiválási és adatőrzési módszereit, illetve azokat az adatokat, melyeket – miután használaton kívülre kerültek – kötelező az adatbázisból eltávolítani. Érdemes figyelembe venni azokat az indokokat, melyek miatt a fejlesztők és rendszerszervezők az egyes adatok végleges megsemmisítését mindig igyekeznek elkerülni. Nem árt tudomást szerezni a könyvtárak által használt integrált rendszerekben tárolt azon adathalmazokról, amelyekbe a könyvtáros csak a rendszergazda vagy az integrált rendszer szállítója, karbantartója segítségével nyerhet betekintést. Különösen érdekes ezen adatok későbbi felhasználási módjait számba venni, így talán nem tekintjük majd elvesztegetettnek a számítógépes tárhelyek bővítésére fordított összegeket.

Játékos könyvtárak – könyvtári játékok. A játékosítás módszerének alkalmazása könyvtári környezetben

Arany Zsuzsanna

Budapest IX. kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium,
könyvtáros

A tudásalapú társadalomban a könyvtáraknak igen nagy elvárásoknak kell megfelelniük, hiszen egyre távolabb kerülnek hagyományos szerepüktől. Napjainkban sokkal fontosabbá válik az információk távoli elérése. A könyvtár funkciója ezáltal átalakul, ugyanis sokkal nagyobb igény van ún. közösségitér-funkciók, valamint a helyhez kötött információk tárolása és szolgáltatása mellett a digitális írástudás, az információs műveltség fejlesztését célzó könyvtári foglalkozások, rendezvények szervezésére, valamint oktatási tevékenység ellátására. A könyvtárak személyes, hagyományos használata az utóbbi években átalakult. A könyvtárak alapfeladataik közé sorolják a távolról, otthonról elérhető szolgáltatásaik fejlesztését, amelynek köszönhetően a könyvtárak távhasználatára 2018-ban 112,5 millió alkalom volt.

A könyv- és könyvtárhasználattal kapcsolatos motiváció a személyes elköteleződés növelésére, a könyvtári képzések hatékonyságának javítására, valamint a potenciális új olvasók megszólítására és más könyvtári rendezvények népszerűsítésére jó. Ilyen többek között a játékosítás vagy gamifikáció módszere. A játék mint tevékenység mára teljesen természetessé vált. Okoseszközeinket minden nap mindenhová magunkkal visszük, bárhol, bármikor képesek vagyunk játszani egyszerű játékokkal.

Az előadásban a játékosítás gyakorlati alkalmazásának módját és lehetőségeit szeretném feltárni jó gyakorlatok és személyes tapasztalataim bemutatásával. A témában fellelhető szakirodalom tartalmi elemzése és a jó gyakorlatok vizsgálata alapján törekedtem egy, a témát részletesen bemutató kép kialakítására, amelynek segítségével bárki hozzákezdhet a módszer alkalmazásához.

Képzelt riport egy chatbot építéséről

Winkler Bea

Állatorvostudományi Egyetem

Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár és Múzeum, könyvtárigazgató

A könyvtárak évezredek óta a tudás fellegváraiként léteznek. Hol csupán a kiválasztottaknak, hol minden érdeklődőnek elérhetővé tették a falaik között őrzött témérdek információt, a kikapcsolódást vagy a fejlődést segítő tartalmakat.

A XXI. századdal az internet- és mobiltechnológia korában olyan változások következtek be, amelyek a könyvtárak XX. században megszokott szerepét ismét újragondolandóvá tették. Olyan fogalmak, mint a hálózatok, a gépi tanulás és a mesterséges in-

telligencia a mindennapi közbeszéd részévé váltak. A könyvtárak beköltöztek az online térbe is, funkciójuk és az általuk nyújtott szolgáltatások egy részét pedig átemelték oda. Van azonban egy olyan szerepkör, a gyorsan elérhető tények, információk szolgáltatása, ahol a sokszereplőssé vált piacon a könyvtárak jelentős hátrányba kerültek.

A mesterséges intelligencia hétköznapi feladatokban való részvétele folyamatosan növekszik, ezért ezen a területen a könyvtáraknak is meg kell találniuk szolgáltatásaikat segítő lehetőségeket. A napjainkban fellángoló chatbot technológia könyvtári alkalmazása lehet az egyik ilyen módszer.

Az előadás egy gondolat kísérlet, amely egy könyvtári chatbot bevezetése körül felmerülő kérdésekre, feladatokra, problémákra igyekszik felhívni a figyelmet. A munka célja, hogy kiegyensúlyozottan és a lehetőségekhez képest pártatlanul mérje fel a feladatot, elkerülve a túlzott aggodalmaskodást, a filozofálgatást és a „hurráoptimizmust”.

Okoskönyvtárakkal az okosközösségekért

Kovácsné Koreny Ágnes

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, általános főigazgató-helyettes

Az „okosváros” eredetileg a digitális technológiák fejlődéséhez és az azok segítségével kifejleszhető, hatékony közszolgáltatásokon alapuló települések kialakításához kapcsolódott. Mára olyan intézkedések, fejlesztések gyűjtőfogalmává vált a kifejezés, amelyek a városi életkörülményeknek, illetve a városokban élők közérzetének, életminőségének javítását célozzák meg. Az okosváros programok egyik stratégiai kulcsterülete lett az „okoséletvitel” témaköre, s sarkalatos céllá vált a városok élhetőségének megőrzése és fejlesztése, az életkörülmények és az életminőség javítása.

Az okosvárosok megteremtéséhez kapcsolódó célok elérésének fő területei közül a közkönyvtárak közvetlenül az okostársadalom és az okoséletvitel témaköréhez tudnak kapcsolódni, közvetetten azonban az okoskörnyezet és az okoskormányzás céljait és fejlesztési terveit is képesek támogatni.

Az okostársadalom megteremtésének indikátorai – az oktatás és képzés, a kreativitás és a befogadás – mind olyan területek, amelyek hangsúlyosan jelennek meg a közkönyvtárak stratégiai tervében és mindennapi működésében. Az okoséletvitel, a minőségi élet, az egyéni és közösségi jóllét megteremtését biztonságos épületeikkel, tereikkel, szolgáltatásaikkal, gazdag kulturálisprogram-kínálatukkal tudják szolgálni. Az okoskörnyezet kifejlesztését a fenntartható könyvtárápületeknek a hatékony forrásmenedzsment szempontjai szerinti kialakítása és üzemeltetése, illetve más okosmegoldások alkalmazása is szolgálhatja. A könyvtárak mindenhol és mindenki számára elérhető közszolgáltatónak tudnak hozzájárulni az okoskormányzás célkitűzéseinek eléréséhez.

A XXI. század könyvtára – a smart library

Zsömle Viktor

Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár, könyvtáros

Immáron 20 éve, hogy 1999-ben egy brit mérnök, Kevin Ashton egy előadása során elsőként használta az Internet of Things (tárgyak internete – IoT) fogalmát. A korszakalkotó prezentáció óta eltelt évtizedekben az IoT egymáshoz kapcsolódó intelligens eszközeit egyre szélesebb körben alkalmazzák. (2020-ra több, mint 50 milliárd hálózatra csatlakozó eszközt jósolnak a szakemberek.) A teljesség igénye nélkül ide sorolhatjuk az okosvárosokban (smart city) alkalmazott technológiákat, az okosotthonokat (smart home), az okosgyárakban rejlő potenciált (smart factory), a tárgyak internetére épülő egyetemeket (smart campus), illetve az okoskönyvtár (smart library) lehetőségeit egyaránt. Az IoT a különböző információs intézményekben dolgozók számára is jelentősen megkönnyítheti a napi rutinfeladatok elvégzését a széles körű automatizálás révén. Gondoljunk csak az RFID technológiára épülő önkiszolgáló kölcsönzésre, vagy a Bluetooth-alapú jeladókon (iBeacon) keresztül zajló, önálló virtuális könyvtári túrára.

Az előadás egy, a tárgyak internetével kapcsolatos általános bevezetővel indul. Ezt egy szakirodalmi kitekintés (literature review) követi, ahol a korábbi értelmezésekből kiindulva kísérletet teszek az okoskönyvtár definíciójának meghatározására. A fogalom ismeretében körbejárom egy intelligens (smart) könyvtár lehetséges szolgáltatásait. Végül képzeletben Dániába utazunk: egy megvalósult smart library koncepció, a Technical University of Denmark könyvtárának (DTU Library) bemutatásával zárul a prezentáció.

Digitalizálási munkafolyamatok hatása a könyvtári szervezetfejlesztésre – kórkép Európa nemzeti könyvtáraiban

Ráczné Radó Rita

Országos Széchényi Könyvtár, könyvtárinformatikus

Tudásalapú társadalmunk egyik legfontosabb tartalomszolgáltatója a közgyűjteményi szféra. Felhasználóinkkal együtt közös érdekünk, hogy biztosítsuk a lehető legteljesebb körű és a legszabadabb formában történő hozzáférést a kulturális javakhoz. Ebben a folyamatban nagy előrelépést jelent a digitális világ eszközrendszerének használata. A könyvtárak állományát digitális formában is az olvasók rendelkezésére kell bocsátani, ahhoz azonban, hogy ez korszerű és felhasználóbarát környezetben valósuljon meg, a könyvtárak működési és szolgáltatási rendszerének újragondolására van szükség.

A könyvtári innovációval foglalkozó irodalom legnagyobb része a könyvtárak új szolgáltatásairól, projektjeiről vagy rendszereiről számol be, anélkül, hogy figyelmet fordítana arra, milyen újabb kihívásokat jelent ezek megvalósítása az adott szervezet vagy intézmény számára. Kevés tanulmány foglalkozik a digitalizálás és a könyvtári innováció

során óhatatlanul felmerülő szervezeti változásokkal, illetve azzal, hogy ezek a fejlesztések hogyan befolyásolják a könyvtár szervezeti felépítését és átalakulását.

Előadásomban azt mutatom be, hogy Európa nemzeti könyvtárai milyen szervezetfejlesztési válaszokat adtak a digitalizálás előtérbe kerülése, a digitális dokumentumok egyre nagyobb számú megjelenése és a digitalizálási munkafolyamatok integrálása során felmerülő kihívásokra.

Személyes digitális hagyatékok könyvtári gondozása

Nagy Andor

Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési
Osztály, webtartalom-fejlesztő;

Pécsi Tudományegyetem Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet
Könyvtár- és Információtudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd

Ahogy egyre több, korábban fizikai formában létező tárgyi emlék válik digitális tartalomná (pl. levelezések, fényképek, gyűjtemények), úgy nő az igény arra, hogy a digitalizált állományokat valahogyan megőrizzük örökösaink számára. A feladat nehéz, hiszen jelenleg nem ismerünk olyan adattároló eszközt, amely korlátlan ideig, vagy legalább egy emberi élet során biztonsággal képes lenne megőrizni a rajta tárolt digitális adatokat. Az emberek mindennapjaikban egyre kevesebbszer találkoznak papírral, és eljőhet majd az az idő is, amikor minden, ma még analóg formában rögzített információ bitek formájában fog tárolódni. Ez a jelenség magával hozhatja a „digitális sötét kort”. A történelemben azokat az időket nevezik sötét kornak, amelyekről nagyon kevés olyan anyag maradt ránk, amely mesélni tudna az adott korszakról. A könyvtárnak megvan a lehetősége, hogy aktív szereplőjévé váljon azoknak a törekvéseknek, amelyek azt hivatottak megakadályozni, hogy a XXI. század történelmi távlatban „információs feketelyukká” váljon. A weben sok olyan térítéses digitális hagyatékkezelő szolgáltatás működik, amelyek háttéréről alig tudunk valamit, mégis évek óta üzemelnek, ami komoly használói igényt jelez. Előadásomban bemutatom ezeknek a szolgáltatásoknak a működési modelljeit, és felvázolom egy lehetséges módját annak, hogy a könyvtár hogyan vállalhat szerepet a személyes digitális hagyatékok gondozásában.

Magyarország és a Holland Királyság digitalizálási stratégiájának összehasonlítása

Szüts Etele

Forum Hungaricum Nonprofit Kft.

Digitálisarchívum-fejlesztési Osztály, osztályvezető

Az Európai Unió (EU) tagállamai jelenleg nem egységes stratégiák mentén végzik kulturális örökségük digitalizálását. A tagállamok az Európai Bizottság (EB) egyetlen érvényben lévő, a kulturális anyagok digitalizálásáról és online hozzáférhetőségéről, valamint a digitális megőrzésről szóló ajánlása (2011/711/EU) mentén különböző megoldásokkal oldják meg kulturális örökségük digitális megőrzését és közzétételét. Hazánkban az érintett közgyűteményi és egyéb szakmai szervezetek bevonásával az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) központilag kidolgozta a hosszútávú (2017–2025) *Közgyűteményi Digitalizálási Stratégiát* (KDS), amely meghatározza kulturális örökségünk digitális megőrzésének intézményrendszerét és módszertanát. Az EB és a tagállamok kiemelten támogatják a közös páneurópai archívum, az Europeana aggregációs tevékenységét. Működési modellje alapján az Europeana csak az általa akkreditált, megbízható aggregátoroktól fogad kulturális örökségi elemeket (cultural heritage object – CHO). Jelenleg 20 ország – köztük Magyarország – 32 intézménye vagy szervezete rendelkezik hivatalos tanúsítvánnyal arról, hogy alkalmas az Europeana szempontrendszerének megfelelő adatszolgáltatási tevékenységre. A tagállamok közül a legtöbb akkreditált aggregátorral, 5 intézménnyel az Europeana Alapítványnak is ott-hont adó Holland Királyság rendelkezik.

Előadásomban a KDS-ben meghatározott hazai aggregációs modellt vetem össze a holland módszertannal, ismertetem a hasonlóságokat, illetve a különbségeket. Magyarországon a KDS ütemterve szerint napjainkban is zajlik a nemzeti szintű webaratási szolgáltatás kiépítése, azonban a Holland Királyságban már jóval korábban, különböző módszer szerint kialakították a szolgáltatást. Előadásommal erre a területre is szeretnék betekintést nyújtani. Összehasonlításom – a szakirodalmon kívül – nagyban épít a két tagállam által két évente leadott előrehaladási jelentésekre.

KONFERENCIÁNK ELŐADÓI ÉS LEVEZETŐ ELNÖKEI

Arany Zsuzsanna	Budapest IX. kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium, könyvtáros	arany.zsuzsanna@szgya.hu
Prof. Dr. Balázs Géza	ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, egyetemi tanár, általános intézetigazgató-helyettes	balazs.geza@btk.elte.hu
Barátné Dr. habil. Hajdu Ágnes	ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, tanszékvezető egyetemi docens	hajdu.agnes@btk.elte.hu
Dr. Bella Katalin	ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd	bella.katalin@btk.elte.hu
Dr. Berecz Ágnes	Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteménye, gyűjteményigazgató	berecza@rgy.hu
Dr. Bibor Máté	ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd	bibor.mate@btk.elte.hu
Bilicsi Erika	MTA Könyvtár és Információs Központ Szakinformatikai Osztály, osztályvezető	bilicsi.erika@konyvtar.mta.hu
Boda Gáborné Dr. Köntös Nelli	ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus, intézeti titkár	kontos.nelli@btk.elte.hu
Dr. habil. Borsodi Csaba	ELTE BTK Történeti Intézet Történelem Segédtudományai Tanszék, habilitált egyetemi docens, az MTA–ELTE Egyetemtörténeti Kutatócsoport tagja	borsodi.csaba@btk.elte.hu

Dr. Csík Tibor	ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi adjunktus; Könyv és Nevelés, főszerkesztő	csik.tibor@btk.elte.hu
Dr. Dippold Péter	ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus; Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtár, igazgató	dippold.peter@fszek.hu
Eszenyiné Dr. Borbély Mária	Debreceni Egyetem Informatikai Kar Könyvtárinformatika Tanszék, egyetemi adjunktus	borbely.maria@inf.unideb. hu
Fazokas Eszter	Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézet Könyvtártudományi Szakkönyvtár, osztályvezető	fazokas.eszter@oszk.hu
Dr. Fodor János	ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus	fodor.janos.konyvttud@ btk.elte.hu
Fonyó Istvánné	BME OMIKK Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, főszerkesztő	ifonyo@omikk.bme.hu
Haszonné Kiss Katalin	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, régioigazgató	kiss.kati@fszek.hu
Kálóczi Katalin	ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár, főigazgató	kaloczi.katalin@lib.elte.hu
Dr. Kerekes Pál	ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, címzetes egyetemi docens	kerekes.pal@t-online.hu
Dr. habil. Kiszl Péter	ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, intézetigazgató és tanszékvezető, habilitált egyetemi docens; ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskola Könyvtártudományi doktori program, programvezető	kiszl.peter@btk.elte.hu
Dr. Kosztyánné Dr. Mátrai Rita	ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd	matrai.rita@btk.elte.hu

Kovácsné Koreny Ágnes	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, általános főigazgató-helyettes	koreny.agnes@fszek.hu
Kóródy Judit	Infodok Információs és Ügyviteli Szolgáltató Kft., információs szolgáltató központ vezető	korody.judit@telekom.hu
Lükőné Örsi Gabriella	Informatikai és Könyvtári Szövetség, alelnök; Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár, könyvtári főigazgató-helyettes	lukone.orsi.gabriella@mmgm.hu
Markója Szilárd	Országgyűlési Könyvtár, igazgató	markoja.szilard@parlament.hu
Nagy Andor	Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály, webtartalom-fejlesztő; Pécsi Tudományegyetem Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet Könyvtár- és Információtudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd	enagyandor@gmail.com
Nemes László	Magyar Információtudományi Alapítvány, elnök	nemes.laszlo@caesar.elte.hu
Dr. Németh Katalin	ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi adjunktus	nemeth.katalin@btk.elte.hu
Dr. Papp Anna Mária	Országos Idegennyelvű Könyvtár és Zenei Gyűjtemény, főigazgató	papp.annamaria@oik.hu
Ráczné Radó Rita	Országos Széchényi Könyvtár, könyvtárinformatikus	rado.rita@oszk.hu
Répászky Lipót	MTVA Digitalizációs Műhely Kft. Nemzeti Audiovizuális Archívum, ügyvezető igazgató	Repaszky.Lipot@mtva.hu
Dr. Redl Károly	Magyar Könyvtárosok Egyesülete, alelnök; Országgyűlési Könyvtár, igazgatóhelyettes	redl.karoly@parlament.hu

Prof. Dr. Sebestyén György	ELTE BTK KITI, professor emeritus, ny. intézetigazgató	sebestyen.gyorgy@btk.elte.hu
Dr. Senkei-Kis Zoltán	ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus	senkei-kis.zoltan@btk.elte.hu
Simon András	Monguz Információtechnológiai Kft., közgyűjteményi szakértő, ügyfélmenedzser	asimon@monguz.hu
Szűts Etele	Forum Hungaricum Nonprofit Kft. Digitálisarchívum-fejlesztési Osztály, osztályvezető	szuts.etele@forumhungaricum.hu
Dr. Tószegi Zsuzsanna	ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, címzetes egyetemi docens	toszegizs@caesar.elte.hu
Dr. Tóvári Judit	Eszterházy Károly Egyetem, ny. főiskolai tanár	judit.tovari5@gmail.com
Vass Anna Johanna	Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet, Dokumentációs Központ és Szakkönyvtár, könyvtárvezető	vass.johanna@mma-mmki.hu
Dr. Virágos Márta	Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, ny. főigazgató	mviragos@lib.unideb.hu
Prof. Dr. Vida Tivadar	ELTE BTK Régészettudományi Intézet, egyetemi tanár, intézetigazgató	vida.tivadar@btk.elte.hu
Winkler Bea	Állatorvostudományi Egyetem, Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár és Múzeum, könyvtárigazgató	winkler.bea@univet.hu
Zsömle Viktor	Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár, könyvtáros	zsviktor@sze.hu

Főbb szakmai rendezvények, fontosabb események az elmúlt két esztendőből

Válogatás

2017. november 27. – Valóságos könyvtár – könyvtári valóság III. című konferencia

2017 novemberének utolsó hetében ötven előadó irányította figyelmünket tudományágunk interdiszciplináris voltára az intézetünk által szervezett, karunkon és az Egyetemi Könyvtár tanácsstermében zajló *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság III.* konferencián. A félszáz különböző nézőpontot, kutatási irányt képviselő előadóval a plenáris ülésen és a második nap három szekcióülésén immár harmadik alkalommal találkozhatott 120 regisztrált vendégünk.

2018. február 28. – Nyitott Napok 17.

Ellenség vagy dívat? – A 18. század végének változatos törökképe a bécsi udvarban és magyar környezetében

Pesti Brigitta (Universität Wien)

2018. március 14. – Nyitott Napok 18.

Konyhai receptes kéziratok a 17–18. századból

S. Sárdi Margit (ELTE BTK RMIT)

2018. április 12. – Fodor Péter vendéglőadása

Kiszl Péter intézetigazgató *Piacgazdaság és könyvtárügy az információs társadalomban* című mesterszakos kurzusa keretében Fodor Pétert, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (FSZEK) főigazgatóját látta vendégül.

2018. április 25. – Nyitott Napok 19.

Soloneus nyomában. Az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár Ms. I. 186 jelzetű kódexe

Sarbak Gábor (MTA–OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoport, Fragmenta Codicum Műhely)

Zsoldos Endre (MTA CSFK Konkoly Thege Miklós Csillagászati Intézet)

2018. április – Vendégeink voltak a Masaryk Egyetem hallgatói

A Masaryk Egyetem (Brno, Csehország), Könyvtár- és Információtudományi Tanszékének népes, 50–60 fős hallgatói csoportja látogatta meg intézetünket a tavaszi félévben. A hallgatók több budapesti nagynevű könyvtárat is felkerestek, intézetünkben pedig Bella Katalin előadását hallgatták meg egyetemi képzőhelyünk történetéről, valamint arról, milyen tanulási lehetőségek, specializációk és szakirányok kínálóznak a Magyarországon informatikus könyvtárosi végzettséget szerezni kívánók számára.

2018. május 8. – Az ELTE Digitális Bölcsészet Központ kari műhelybeszélgetése

Az ELTE Digitális Bölcsészet Központ soron következő kari műhelybeszélgetése a Könyvtár- és Információtudományi Intézetben zajlott. Vendégünk a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Szerzői Jogi Főosztályának főosztályvezető-helyettese, Legeza Dénes volt.

2018. május 9. – Bölcsész Napok

Fodor János bevezetője után a projektekben részt vett hallgatók beszéltek Tartalom-szolgáltatás-kutató műhelyünk legújabb munkáiról:

- *Neon Budapest*

- *A Könyvek bolokauszija*

- *Hullámfürdő záróra előtt*

2018. május 10. – Nagy Zsuzsanna vendégelőadása

Nagy Zsuzsanna, a Budapesti Corvinus Egyetem Egyetemi Könyvtárának (BCE EK) főigazgatója, az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumának (EKK) elnöke volt Kiszl Péter intézetigazgató vendége a *Piactudomány és könyvtárügy az információs társadalomban* című kurzuson.

2018. május 19. – Nyitott Napok 20.

Felsőoktatási könyvtárak a 21. században

Székelyné Török Tünde (ELTE Egyetemi Könyvtár, Gyűjteményszervezési Osztály)

2018. május 22. – Hullámfürdő-webprojekt bemutató

A Neon Budapest bemutatója óta intézetünk Tartalom-szolgáltatás-kutató műhelye ismét a FSZEK Budapest Gyűjteményével dolgozott közös projekten. Sándor Tibor osztályvezető különleges fotóhagyaték közzétételével bízta meg intézetünket: a képeket készítő Pusztai Sándor a Gellért Gyógyfürdő úszómestere volt a II. világháború előtti évtizedben.

2018. május 3–31. – Digitális bölcsészet workshopok

A DH Budapest 2018 konferencia felvezetésének is tekinthető az a workshop-sorozat (digitális filológia, adatbányászat, szövegbányászat), ami az ELTE Digitális Bölcsészet Központ szervezésében intézetünkben zajlott május első három hetében.

2018. május 28. – DH Budapest 2018 konferencia

A tavaszi félév végének jelentős eseményét köszönhetjük az intézetünk holdudvarában működő ELTE Digitális Bölcsészet Központnak, s a négynapos rendezvény lebonyolításában aktív szerepet vállaló oktatóinknak, hallgatóinknak.

2018. június 19. – Juhász Éva doktorjelölt kutatóhelyi vitája

Kutatóhelyi vita Juhász Éva doktorjelölt *Könyvtárgazda(g)ság: pénzügyi vonatkozású korszerű menedzsment eljárások könyvtári alkalmazása* című értekezéséről.

2018. június 28. – Az Év digitális bölcsészeti szakdolgozata pályázat eredményhirdetése

Az ELTE Digitális Bölcsészet Központjának felhívására 13 pályamű érkezett. A bírálóbizottságnak négy dolgozat elismerésére volt lehetősége oklevéllel – és az EMMI támogatásával – kulturális belépőjegy-utalvánnyal.

2018. szeptember 10. – Tószegi Zsuzsanna előadása

A GDPR alkalmazása az országos szakkönyvtárakban – tapasztalatok, észrevételek, javaslatok címmel tartott egy kérdőíves felmérésen alapuló előadást intézetünk címzetes egyetemi docense, Tószegi Zsuzsanna *A megújuló országos bírósági könyvtári rendszer: együttműködés a hazai szakkönyvtári hálózattal II.* című szakmai konferencián.

2018. szeptember 26. – Nyitott Napok 21.

Ambrus Zoltán hagyatéka az OSZK Kézirattárában
Buda Attila ny. könyvtáros, irodalomtörténész

2018. szeptember 27. – Együttműködő partnereink szakdolgozati témajavaslatainak bemutatása

Intézetünk stratégiájának meghatározó eleme a könyvtártudományi képzés és a könyvtári gyakorlat közötti határok feloldása. Ezzel összhangban együttműködő partnereink intézetünk 6-os tantermében – immár negyedik alkalommal – tartottak tájékoztatást hallgatóinknak, ismertetve az általuk ajánlott szakdolgozati témákat.

2018. október 3. – Egy kiállítás képei

A rendezvény keretében került sor az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár néhány kódexéről, ősnymotványáról és más könyvritkaságáról készült, nagyméretű reprodukciók ünnepélyes átadására. Köszöntőt mondott Varga Klára főigazgató-helyettes, Kiszl Péter intézetigazgató, a kiállítást bemutatta Bibor Máté egyetemi tanársegéd. A tíz kép a KITI közösségi tereinek falait díszíti.

2018. október 17. – Nyitott Napok 22.

Az Amerikai Magyar Református Egyház Múzeuma és Archívuma
Török Karola (Puskás Tivadar Távközlési Technikum)

2018. október 18. – Prof. Ragnar A. Audunson előadása

Prof. Ragnar A. Audunson, az Oslo Metropolitan University tanárának *Public libraries as public sphere institutions* című angol nyelvű, tantermi előadása.

2018. november 6. – Digitális bölcsészet lapbemutató intézetünkben

A karunkon megjelenő, de a teljes hazai kutatói szféra felé nyitott *Digitális bölcsészet* című folyóirat szeretettel invitált minden érdeklődőt lapbemutató kerekasztal-beszélgetésre

első számának megjelenése alkalmából. A beszélgetés moderátora a szerkesztőség tagjaként intézetünk oktatója, Fodor János.

2018. november 14. – Nyitott Napok 23.

Shakespeare a nyomdában – kalózok és gondozók az első száz évben

Nádasdy Ádám (ELTE BTK Angol Nyelvészeti Tanszék)

2018. november 28. – Pályaorientációs tájékoztató

Intézetünk a végzős alapszakos hallgatók és valamennyi érdeklődő számára pályaorientációs tájékoztatót tartott a mesterképzésről.

2018. november 28. – TDK intézeti forduló

A Fülöp Géza Könyvtártudományi Tudományos Diákkör intézeti fordulója intézetünk 6-os tantermében.

2018. december 12. – Nyitott Napok 24.

Az erdélyi írásbeliség és a fejedelmi kancellária iratkiadási gyakorlata a 16–17. században

Oborni Teréz (ELTE BTK Történelem Segédtudományai Tanszék)

2018. december 18. – Lencsés Ákos doktorjelölt kutatóhelyi vitája

Kutatóhelyi vita Lencsés Ákos doktorjelölt *A statisztikai adatáramlás és adatszabályozás módszerei és lehetőségei a kezdetektől napjainkig Magyarországon* című PhD értekezéséről.

2019. január 24. – A KIKK ülése intézetünkben

A Könyvtár- és Információtudományi Képzések Kollégiuma (KIKK) Kiszl Péter intézetigazgató elnöketével intézetünkben tartotta egész napos ülését, melyen a tagok (valamennyi hazai felsőfokú könyvtárosképző intézmény, illetve az MKE, az IKSZ és a HÖÖK képviselői) mellett meghívottként részt vett Sörény Edina, az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztályának vezetője.

2019. február 20. – Nyitott Napok 25.

„A könyvek könyvekről szólnak” – Könyvek párbeszéde a gimnáziumi irodalomórákon

Székely Júlia (Berzsenyi Dániel Gimnázium)

2019. március 27. – Nyitott Napok 26.

Turistaszemmel Európában. Rbédei Ádám útinaplója 1789–1792

S. Sárdi Margit (ELTE BTK RMIT)

2019. március 27. – Teltházás könyvbemutató a nemzeti könyvtárban

Az Országos Széchényi Könyvtár tanácstermében rendezte intézetünk két kiadványának közös bemutatóját az OSZK Könyvtártudományi Szakkönyvtára. A megjelenteket

a könyvtár vezetése nevében Káldos János általános főigazgató-helyettes és Sörény Edina, az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztályának vezetője köszöntötte. Mindketten hangot adtak örömüknek, látva a két új, könyvtártudományi szakkönyv iránt érzékelhető, teltházat eredményező érdeklődést. A két eltérő spektrumú, de hasonlóan átfogó, információterületek sokaságát összefonó kötetről (*Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2018.* és Kerekes Pál – Kiszl Péter: *Magyar irodalom a világhálón. Szabodon elérhető magyar nyelvű szöveggyűjtemények*) formálisan és informálisan is avatott, elismert szakemberek osztották meg benyomásaikat.

2019. április 10. – Nyitott Napok 27.

Kosztolányi Dezső kéziratai

Parádi Andrea (Petőfi Irodalmi Múzeum)

2019. május 6. – Hallgatóink szereplése az OTDK-n

Idén a XXXIV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Pedagógiai, Pszichológiai, Andragógiai és Könyvtártudományi Szekcióját egyetemünkön, a Pedagógiai és Pszichológiai Karon rendeztük meg Budapesten. A könyvtártudományi tagozatban az első díjat végzett hallgatónk, Móring Tibor kapta, akinek a felkészítő tanára Senkei-Kis Zoltán volt. Második helyezést ért el mesterszakos diákunk, karunk könyvtárosa, Markó-Markechné Zelei Edit, akit Barátné Hajdu Ágnes készített fel a megmérettetésre. A zsűri elnöke Kiszl Péter intézetigazgató volt.

2019. május 8. – Nyitott Napok 28.

Pulszky Ferenc könyvtára

Viskolcz Noémi (Miskolci Egyetem)

2019. május 22. – Orbán Anna doktorjelölt kutatóhelyi vitája

Orbán Anna doktorjelölt *Divéky József grafikus, könyvillusztrátor élete és tevékenysége Arthur Rössler művészettörténetéhez írt levelei tükrében* című PhD értekezésének házi védése.

2019. szeptember 10. – Juhász Éva doktori védése

Juhász Éva *Könyvtárgazda(g)ság: pénzügyi vonatkozású korszerű menedzsmenteljárások könyvtári alkalmazása* című PhD disszertációjának nyilvános vitája.

2019. szeptember 25. – Nyitott Napok 29.

A kulturális örökség örök ellenségei. Gondolatok a Ráday Gyűjteményt is sújtó katasztrófa után
Bíró Gyöngyi (A Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteménye)

2019. szeptember 25. – Partnereink szakdolgozati témajavaslatai

Együttműködő partnereink immár ötödik alkalommal tartottak tájékoztatást hallgatóinknak, ismertetve az általuk ajánlott szakdolgozati témajavaslatokat. Ezek és intézetünk

oktatóinak témakínálata jól mutatja, hogy képzésünk szorosan kapcsolódik a szakmai élethez, s a kihívásokra közösen keressük a tudományosan megalapozott válaszokat.

2019. október 9. – Nyitott Napok 30.

Könyvtár a kertben, kert a könyvtárban. Egy zöld könyvtár és speciális szolgáltatásai

Szépölvgyi Katalin (Óbudai Platán Könyvtár Ezüsthgyi Könyvtára)

2019. november 20. – Nyitott Napok 31.

Az ephesusi özvegy téma változatai

S. Sárdi Margit (ELTE BTK RMIT)

ERASMUS-partnerintézményeink

Åbo Akademi University, Turku, Finnország
Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki, Görögország
Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Románia
Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Törökország
Högskolan i Borås, Svédország
Høgskolen i Oslo og Akershus, Oslo, Norvégia
Ionian University, Corfu, Görögország
Johannes Gutenberg Universität, Mainz, Németország
Latvijas Universitāte, Riga, Lettország
Sapienza Università di Roma, Olaszország
Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku, Eszék, Horvátország
Technische Hochschule Köln, Németország
Universidad Carlos III de Madrid, Spanyolország
Universidad de León, Spanyolország
Universidad de Salamanca, Spanyolország
Universidade do Porto, Portugália
Università degli Studi di Firenze, Olaszország
Universitatea de Vest, Temesvár, Románia
Université Sciences Humaines et Sociales, Lille, Franciaország
Uniwersytet Jagielloński, Krakkó, Lengyelország

Szakmai együttműködő partnereink

Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár (Kecskemét)
Budapesti Corvinus Egyetem Egyetemi Könyvtár
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs
Központ és Könyvtár
Csorba Győző Könyvtár (Pécs)
ELTE BTK Digitális Bölcsészet Központ
ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár
ELTE Egyetemi Könyvtári Szolgálat
Evangélikus Országos Gyűjtemény Könyvtára
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Infodok Információs és Ügyviteli Szolgáltató Kft.
Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár
Magyar Könyvtárosok Egyesülete
Magyar Olvasástársaság (HUNRA)
Monguz Információtechnológiai Kft. (Qulto)
Nemzeti Audiovizuális Archívum
Országgyűlési Könyvtár
Országos Idegennyelvű Könyvtár és Zenei Gyűjtemény
Országos Közegészségügyi Intézet
Országos Széchényi Könyvtár
Ráday Gyűjtemény
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
Színház- és Filmművészeti Egyetem Könyvtár, Kottatár és Médiatár
Tudományos és Műszaki Tájékoztatás (TMT)

Kérjük, támogassa Ön is a 70 éves egyetemi könyvtárosképzést!

Banki adatok

Számla neve: Trefort-kert Alapítvány

Közlemény: Könyvtár- és Információtudományi Intézet

Számlaszám: 11707062-20000480-00000000 (OTP)

Kiadja az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézete
Budapest, 2019

Szerkesztők: Dr. Kiszl Péter és Boda Gáborné Dr. Köntös Nelli

Lektor: Dr. Tószegi Zsuzsanna

Olvasószerkesztő és tördelő: Dr. Szabó Panna

Kivitelezés: ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár

Kézirat lezárva: 2019. november 10.